

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ ЛУЦЬКА

RESEARCH OF INCLUSIVENESS OF PUBLIC BUILDINGS IN LUTSK

**Парфентьєва І.О., к.т.н., доцент, Мельник Ю.А., к.т.н., доцент
Задорожнікова І.В., к.т.н., доцент, Степанюк В.О., студентка (Луцький
національний технічний університет)**

**Parfentieva I. O., Ph.D., Associate Professor, Menyk Yu. A., Ph.D.,
Associate Professor, Zadorozhnikova I.V., Ph.D., Associate Professor
Stepaniuk V. O., student (Lutsk National Technical University)**

Сучасне суспільство рухається у напрямку створення безбар'єрного середовища. Місто Луцьк як обласний центр повинно забезпечувати усім своїм жителям доступність до місць надання всіх видів послуг. Для забезпечення комфортного пересування містом необхідно передбачити облаштування будівель, пішоходних зон та вулиць спеціальними засобами і конструкціями. Дана стаття містить в собі обстеження вхідних груп громадських будівель на предмет інклюзивності та перевірку їх облаштування на відповідність діючим нормативним документам.

Modern society is moving in the direction of creating a barrier-free environment. Accessibility is the design of products, devices, services, vehicles, or environments to be usable by people with disabilities. The concept of accessible design and practice of accessible development ensures both "direct access" and "indirect access" meaning compatibility with a person's assistive technology. Social exclusion is the process in which individuals are blocked from (or denied full access to) various rights, opportunities, and resources normally available to members of a different group. These are fundamental to social integration and observance of human rights within that particular group. Accessibility modifications may be required to enable persons with disabilities to gain access to education, employment, transportation, housing, recreation, or even to exercise their right to vote.

In construction, accessibility involves the installation of such structural elements as ramps, doors with a width of more than 0,9 m, steps of the appropriate height and width, the installation of handrails on stairwells, information plates in Braille, tactile strips, etc. Several regulatory documents were developed to regulate accessibility in Ukraine.

The city of Lutsk, as a regional center, must provide all its residents with access to all types of services. During the war, the need to provide an accessible environment is very urgent. To ensure comfortable movement in the city, it is necessary to prepare the arrangement of buildings, pedestrian zones, and streets with special means and structures.

This article includes an inspection of the entrances of public buildings for accessibility and a check of their cladding for compliance with current regulatory documents. During the execution of the works, we measured the building structures and

made drawings using the received data. Then we analyzed the results of the inspection and compared them with the requirements of the current norms. As a result, recommendations were made for the reconstruction of the structures, which were erected with a violation.

Ключові слова: громадські будівлі, інклюзивність, доступність, МГН.

Keywords: public buildings, accessibility, people with disabilities.

Аналіз останніх досліджень. Згідно розділу 13 ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди [1], у громадських будинках повинно бути передбачене безперешкодне і зручне переміщення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення по ділянці установи, закладу чи підприємства.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 затверджено нові ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» [2]. Даний документ поширюється на проектування, будівництво нових та реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт та технічне переоснащення існуючих житлових будинків та громадських будівель та споруд, а також розумне їх пристосування з урахуванням потреб маломобільних груп населення (МГН).

Згідно діючих нормативних документів [3], доступність для МГН повинна забезпечуватися:

- фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом, прилеглою територією, отриманням послуг;
- наявність визначених місць для паркування автомобілів осіб з інвалідністю найближче до входу в будинок;
- фізичною безпекою при потраплянні на об'єкт та пересування в ньому, прилеглою територією, отриманням послуг;
- можливість вільного отримання інформації про об'єкт та послуги, що надаються;
- вільної навігації (орієнтування) по об'єкту та прилеглою територією;
- наявність доступного і пристосованого для МГН туалету;
- означення місцезнаходження (піктограми, інформаційні таблички, інформатори та покажчики).

В медіа неодноразово піднімалося питання недоступності будівель, призначених для загального користування, особам з інвалідністю та іншим МГН [4, 5]. Також в засобах масової інформації з'являлась інформація про високу оцінку вже оновлених і покращених конструкцій, що забезпечують інклюзивність [6, 7, 8].

Постановка задачі. Оскільки виконання вимог щодо інклюзивності поширюється на всі громадські будівлі, то було прийнято рішення про необхідність проведення обстеження окремих будівель Луцька для перевірки відповідності існуючого стану конструкцій діючим нормам. В рамках даного дослідження було проведено ряд візуально-інструментальних обстежень, метою яких стало визначення фактичного технічного стану та параметрів конструкцій і елементів вхідної групи приміщень окремих закладів. За результатами даних обстежень було складено технічний звіт та надано рекомендації щодо подальшої експлуатації приміщень.

Виклад основного матеріалу. Для проведення дослідження було обрано три заклади надання медичних послуг, що знаходяться в м. Луцьк.

Об'єкт №1. КП «Луцька міська клінічна стоматологічна поліклініка» є окремою двоповерховою будівлею, що розташована на вул. Степана Бандери, буд. 6 в м. Луцьку Волинської області.

Вхід до приміщень будівлі здійснюється через прибудовані до площадки ганку зовнішні сходи, далі через вхідні двері до основного приміщення. Площадка ганку відносно вулиці Степана Бандери розташована на висоті 0.6 м. Глибина сходинок становить 290 мм, висота – 145 мм та 160 мм. Ширина маршів сходів 1,4 м. Існуюче огородження сходів одноступеневе, поручні біля стіни будівлі відсутні.

Зовнішній пандус влаштований вздовж центрального фасаду будівлі. Пандус виконаний з бетону з покриттям поверхні керамічною плиткою. Зовнішнє огородження пандусу має два поручні на висоті 0,7 м та 0,9 м, а вздовж стіни один поручень на висоті 0,7 м. Поручні закінчуються на рівні довжини пандуса. Ширина пандусу в просвіті становить 1,2 м. Ухил пандусу складає 9,5%.

Підходи до сходів та пандусу з вулиці Степана Бандери викладені бруківкою. Тактильні смуги перед сходами та пандусом відсутні.

Пандус має один підйом довжиною 6.3 м. Вихід з пандуса влаштований на площадку ганку входу на відм. 0.000. Площадка ганку входу вздовж головного фасаду багатокутної форми глибиною 2,82 м виконана з монолітного бетону, облицьована керамічною плиткою. Накриттям ганку слугує перекриття другого поверху будівлі. Зовнішні двері входу у приміщення дерев'яні двостулкові, з шириною прорізу 1.4 м і шириною робочого полотна 0,8 м. Через двері ми потрапляємо до коридору стоматологічної поліклініки, який має ширину 2,3 м. Схема вхідної групи об'єкта №1 наведені на рис.1.

При обстеженні вхідної групи виявлені наступні конструктивні недоліки:

- ухил пандусу становить 9,5%;
- поручні огородження пандусу не відповідають вимогам;
- висота сходинок ганку становить 145 мм та 160 мм;

- ширина сходинок ганку становить 290 мм;
- одностороннє огороження сходів;
- тактильні смуги відсутні;
- вхідні двері зношені та потребують заміни;
- контрастне маркування прозорих дверей відсутнє;
- повноцінна і якісна інформація, яка дозволяє орієнтуватися в просторі відсутня.

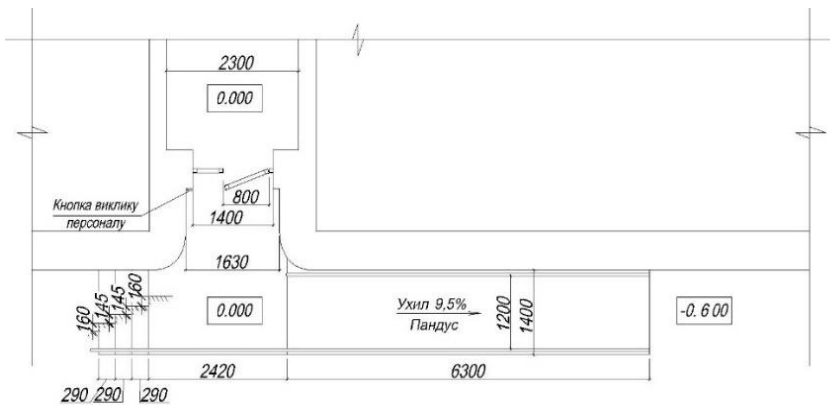

Рисунок 1 – Схема вхідної групи об'єкта №1

За результатами обстеження об'єкта №1 було встановлено обмежену можливість доступу для осіб з інвалідністю та інших МГН в приміщення КП «Луцька міська клінічна стоматологічна поліклініка». Ухил пандусу, огороження пандусу та сходів, відсутність тактильних смуг перед входом не відповідають вимогам нормативних документів. Відсутня повноцінна і якісна інформація, яка дозволяє орієнтуватися в просторі.

Для подальшої нормальної експлуатації КП «Луцької міської клінічної стоматологічної поліклініки» необхідно провести реконструкцію вхідної групи з урахуванням вимог:

- замінити пандус на новий, оскільки ширина існуючого не дозволяє влаштування двобічного огороження пандусу згідно норм. Змінити ухил пандуса за рахунок збільшення його довжини, його значення не повинно перевищувати 8%;
- влаштувати двобічне огороження пандуса з просвітом 1,2 м. Поручні від стіни будівлі встановити на відстані 0,04 м. В нижній частині стійок огороження пандусу встановити бортик висотою 0,05 м. Верхній і нижній поручні закріпити згідно норм. Завершальні частини верхнього і

нижнього поручнів повинні мати заокруглення та бути довші маршу пандуса на 0,3м;

- ширина сходинок ганку повинна бути не менше 0,4 м, а висота підйому сходинок повинна бути не більше 0,12 м, а також край сходинок не повинен виступати за рівень підсходинок;

- влаштувати систему брудозахисту на ганку розміром 1200 × 400 мм на віддаленні 400 мм від вхідних дверей;

- ганок, сходи та пандус обладнати протиковзаючими накладками;

- виконати контрастне маркування сходинок ганку, дверей, пандусу і огороження;

- влаштувати бетонну попереджувальну тактильну плитку розміром 400×400 мм перед сходами і пандусом;

- існуючі дерев'яні двері замінити на нові металопластикові з шириною робочого полотна 900 мм;

- склопакети робочих дверних полотен бронювати захисною протиударною плівкою;

- нанесення інформації на двері за допомогою кольорових наліпок.

Об'єкт №2. Стоматологічний кабінет знаходиться в частині приміщень першого поверху багатоповерхового житлового будинку на вул. Набережна, буд. 10, приміщення 160, в м. Луцьку Волинської області.

Зовнішній пандус влаштований паралельно до центрального фасаду будинку, з лівої сторони від ганку входу у приміщення. Пандус бетонний з покриттям поверхні бруківкою з шорсткою поверхнею. Ширина пандусу становить 1.6 м, в просвіті між поручнями - 1.2 м, пандус прилягає до прямика. Ухил пандусу складає 6%. Пандус та сходи мають двобічне огороження поручнями.

Підходи до входу у приміщення і на пандус викладені бруківкою. Перед сходами та перед пандусом наявні тактильні та маркувальні смуги.

Пандус має один підйом довжиною 4.0 м. Вихід з пандусу влаштований на площадку ганку входу на відм.0.000. Площадка ганку входу шириною 1.9 м і глибиною 2.95 м виконана з монолітного бетону і покрита бруківкою. Над площадкою влаштоване перекриття. Глибина сходинок становить 400 мм, висота – 120 мм. Зовнішні двері входу у стоматологічний кабінет двостулкові, з шириною прорізу 1.25 м і шириною робочого полотна 760 мм. Зліва від вхідних дверей наявна кнопка виклику персоналу.

В приміщенні стоматологічного кабінету на першому поверсі розташована універсальна кабіна туалету загального користування розмірами: ширина - 1,65 м, глибина – 1,77 м; двері завширшки 900 мм відчиняються назовні; кабіна туалету облаштована згідно норм.

Ширина коридору становить 1,56 м, двері до стоматологічних кабінетів завширшки 900 мм.

Схема вхідної групи об'єкта №2 з елементами та конструкціями, що забезпечують інклюзивність наведені на рис.2.

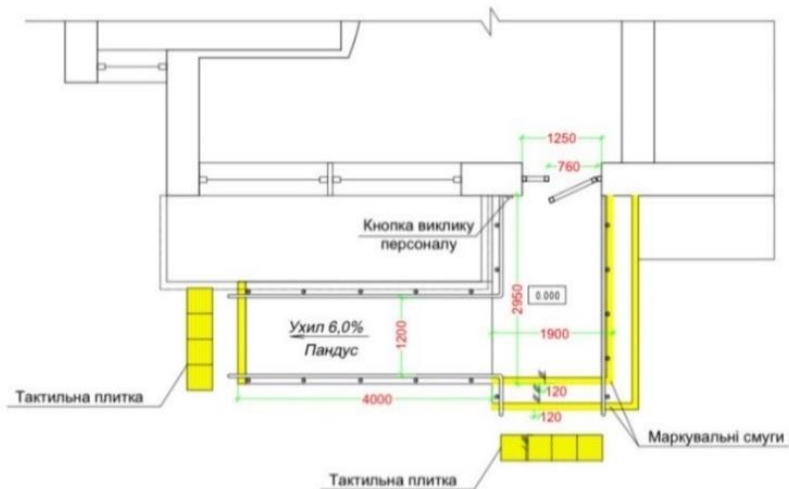

Рисунок 2 – Схема вхідної групи об'єкта №2

При візуальному обстеженні вхідної групи та приміщень стоматологічного кабінету конструктивних недоліків не виявлено.

Приміщення стоматологічного кабінету відповідає вимогам діючим нормам.

Об'єкт №3. Вхідна група, що обстежується, примикає до частини приміщень підвального поверху дев'ятиповерхового житлового будинку на вул. Відродження, 506 в м. Луцьк Волинської області.

Вхід до приміщення здійснюється через прибудоване до будинку приміщення, в якому влаштовані сходи і тамбур входу до робочих приміщень, розташованих в підвалі будинку. Розміри сходинок становлять 320×145(h) мм. Ширина сходової клітки в просвіті 1320 мм. Сходи мають поручні з обох боків.

Пандус входу до приміщення відсутній. Перед зовнішніми вхідними дверима влаштована сходинка шириною 320 мм та висотою 150 мм. Зовнішні вхідні двері двостулкові, з шириною прорізу 1050 мм і шириною робочого полотна 690 мм.

Вхід зі сходів до тамбуру здійснюється через одностулкові двері з шириною робочого полотна 780 мм. Тамбур розмірами в плані 3170 × 1180 мм. З тамбуру до основного приміщення вхід здійснюється через незаповнений проріз у зовнішній стіні будівлі розміром 1380 × 2500(h) мм. Підходи до входу у приміщення викладені бруківкою.

При обстеженні вхідної групи виявлені наступні конструктивні недоліки:

- пандус входу відсутній;
- висота сходинок становить 145 мм, ширина – 320 мм;
- вхідні двері мають сходинку висотою 0.15 м;
- робоче полотно дверей тамбуру шириною 780 мм;
- тамбур входу до приміщення глибиною 1.18 м;
- площадка сходів перед тамбуром входу з розмірами 1.32 × 2.17 м;
- тактильні смуги відсутні;
- кнопка виклику персоналу відсутня;
- контрастне маркування дверей відсутнє;
- повноцінна і якісна інформація, яка дозволяє орієнтуватися в просторі відсутня.

Конфігурація та розміри конструкцій існуючої вхідної групи об'єкта №3 показано на рис.3.

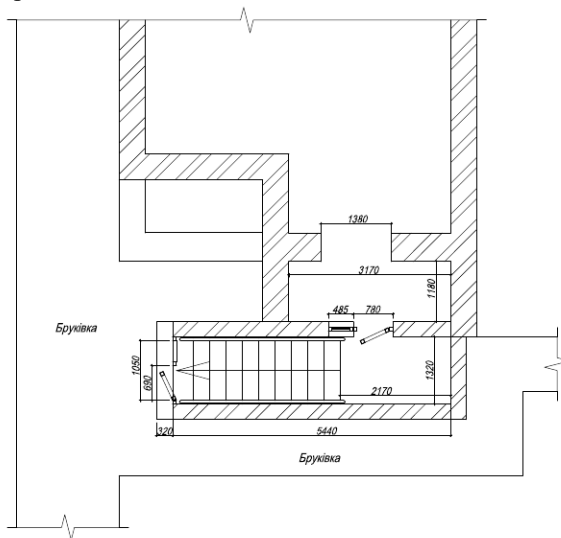

Рисунок 3 – Схема вхідної групи об'єкта №3

За результатами технічного обстеження об'єкта №3 було встановлено обмежену можливість доступу для осіб з інвалідністю та інших МГН в приміщення. Відсутність пандусу і тактильних смуг перед входом, ширина робочих полотен дверей, розміри тамбуру не відповідають вимогам норм. Відсутня повноцінна і якісна інформація, яка дозволяє орієнтуватися в просторі.

Для подальшої нормальної експлуатації приміщення необхідно провести реконструкцію вхідної групи з урахуванням вимог діючих будівельних норм (влаштувати пандус входу або підйомник та

реконструювати ганок входу з влаштуванням вхідного тамбуру згідно норм), що дозволить зробити приміщення доступним для маломобільних груп населення.

Висновок. Результати проведених обстежень трьох закладів у місті Луцьк показали, що дві із трьох громадських будівель є недоступними або незручними в користуванні для людей з інвалідністю або інших МГН. Лише стоматологічний кабінет по вул. Набережна, 10 отримав позитивний висновок про інклюзивність і відповідає вимогам діючих нормативних документів. Вхідні групи об'єктів Луцька міська клінічна стоматологічна поліклініка та вхідна група по вул. Відродження, 50б потребують реконструкції.

Для об'єктів з негативним висновком було розроблено список рекомендацій, виконання яких забезпечить відповідність вимогам і доступність для МГН.

References

1.SBR V.2.2-9:2018 Building and strukches. Public buildings and facilities. Basic provisions: Kyiv: the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine, 2019.

2.Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine No. 237 of 30.11.2018

3.SBR V.2.2-40:2018 Includziya of buildings and strukches. Substantive provisions: Kyiv: Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine, 2018.

4.About accessibility of public buildings and support for children with disabilities [Digital source] .- Access: <https://new.volynrada.gov.ua/2023/pro-inklyuzyvnyist-publichnyh-budivel-ta-pidtrymku-ditej-z-invalidnistyu/>

5.Available Lutsk. About accessibility of the regional center of Volyn [Digital source] .- Access: <https://12kanal.com/dostupnyj-lutsk-pro-inklyuzyvnyist-oblasnogo-tsentru-volyni/>

6.The Lutsk District Police Department was checked for accessibility [Digital source]. – Access: <https://lutsk.rayon.in.ua/news/635035-lutske-rayonne-upravlinnya-politsii-perevirili-na-inklyuzivnist>

7.How to make residential buildings accessible to people with disabilities in Lutsk [Digital source] .- Access: <https://volynonline.com/yak-u-luczku-roblyat-dostupnymy-dlya-lyudej-z-invalidnistyu-zhytlovi-budynky/>

8.Representatives of international charitable organizations highly appreciated the accessibility of communal facilities in the Lutsk district [Digital source] .- Access: <https://www.volyn.com.ua/news/267249-u-lutskomu-raioni-predstavnyky-mizhnarodnykh-blahodiinykh-orhanizatsii-vysoko-otsinyly-inklyuzyvnyist-komunalnykh-zakladiv>

Література

1.ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. 49с.

2.Наказ від 30.11.2018 № 327 «Про затвердження ДБН В.2.2-40:2018 Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»: Київ: міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

3.ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Із Зміною № 1: Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. 64с.

4.Про інклюзивність публічних будівель та підтримку дітей з інвалідністю [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://new.volynrada.gov.ua/2023/pro-inklyuzyvnist-publichnyh-budivel-ta-pidtrymku-ditej-z-invalidnistyu/>

5.Доступний Луцьк. Про інклюзивність обласного центру Волині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://12kanal.com/dostupnyj-lutsk-pro-inklyuzyvnist-oblasnogo-tsentru-volyni/>

6.Луцьке районне управління поліції перевірили на інклюзивність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lutsk.rayon.in.ua/news/635035-lutsk-rayonne-upravlinnya-politsii-perevirili-na-inklyuzivnist>

7.Як у Луцьку роблять доступними для людей з інвалідністю житлові будинки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://volynonline.com/yak-u-luczku-roblyat-dostupnymy-dlya-lyudej-z-invalidnistyu-zhytlovi-budyvky/>

У Луцькому районі представники міжнародних благодійних організацій високо оцінили інклюзивність комунальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/267249-u-lutskomu-raioni-predstavnyky-mizhnarodnykh-blahodiinykh-orhanizatsii-vysoko-otsinyly-inklyuzyvnist-komunalnykh-zakladiv>